

עונג שבת (15)

לשבת אין מצוה המייצרת קדושה

נתבונן ראשית מהי השבת בהשוואה לשאר מועדי השנה. נאמר בפסוק: **"ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, ויום השביעי שבת לה' אלוקיך"** (שמות כ, ח-ט), ובפשטות נראה ש**"ששת ימים"** אלו ששת ימי המעשה. אך הגר"א פירש שהכוונה כאן לששה ימים טובים. יו"ט ראשון ואחרון של פסח, יו"ט ראשון ואחרון של סוכות, יום אחד של שבועות, ושני ימי ר"ה, שבהם הותרה מלאכת אוכל נפש וכן טלטול, וזהו **"ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך"**, אבל **"יום השביעי שבת לה' אלוקיך"**, שבת אינה כאותם ימים טובים. מהו איפוא ההבדל בין שבת למועדי השנה? כל יום של קדושה שיש לנו במשך השנה, חוץ משבת, יש מצוה מיוחדת: פסח-מצה, בר"ה- שופר, ביו"כ- צום, תשובה, סוכות- סוכה ולולב. כל המצוות הללו הן בחינת "מנוע", גנרטור שיוצר את הקדושה: מצה היא נהמא דאסוותא, נהמא דמהימנותא, היא מחדירה באדם את האמונה, כשומעים שופר, התקיעות חודרות לתוך עומק הנשמה ומשפיעות רבות, ביו"כ התענית נוסכת האדם קדושה, ובסוכות הננו אפופים בדביקות. כל אלו כלים לייצר קדושה. שבת הוא מלשון שביתה, כי השבת בהגדרתה אין לה תוכן מסויים. יו"ט הוא בבחינת תמונה, יש לנו יופי עצמי. שבת לעומת זאת היא בבחינת מראה. אין לה תוכן משל עצמה. שבת היא יום שכל העולם חרישה, בישול, אפיה וכו', הכל מפסיק. וכשהכל מפסיק, מה נשאר? השי"ת, ביום זה אין עולם, כל מה שיש זה רק השי"ת. לכן בשבת ישנן הלכות כה רבות ומסובכות, במשך עשרים וארבע שעות, כל תנועה שעושים, כביכול מוצאים את השבת, עושים סלט, מלוחים צנון פותחים את המקרר, את הברז, רוצים למשוך מגבת נייר, בכל מקום שבת, שבת ושוב שבת. ולא רק במטבח אף בסלון, גם אם רוצים לצאת לרחוב, שוב נתקלים באיסור שבת, הוצאה מרשות לרשות, וכך הוא כמעט בכל מעשה שאדם עושה בשבת, כי השי"ת מקיף את כל העולם את כל המציאות.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

על ידי עדות ישראל נשלמה הבריאה

אמרו חז"ל (שבת קיח:): כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. שאל הבעל **"נתיבות שלום"**: מדוע זוכים באמירת ויכולו לשותפות במעשה בראשית? ברם כך אמר, השבת היא עיקר תכלית הבריאה, שכן היה עולם חסר מנוחה, הרי שהבריאה היתה כשטר שאין

עליו עדים וישראל הם עדיו, כדברי הנביא **ישעיהו** (מג, י) **"אתם עדי נאום ה' "**. נמצא שעל ידי עדותם נשלמה הבריאה ותכליתה.

בכך יתבארו דברי רבותינו (שבת קיג:), שפסיעה גסה נוטלת אחר מת"ק (500) ממאור עיניו של אדם, ועל ידי קדוש היין בליל שבת חוזר המאור. צריך להבין מהו החיסרון ב"פסיעה גסה", וכיצד מחזיר הקידוש בליל שבת את המאור שנחסר. ענין פסיעה גסה משמעותו להיטות יתר והשתדלות רבה של האדם לעשות לפרנסתו, כאילו תלוי הדבר במעשיו. דבר זה נובע מחוסר אמונה, ועל כן נחסר ממאור עיניו של האדם, היינו מעט מאור האמונה, לפיכך בעת הקידוש, כאשר האדם מעיד על מעשה בראשית, יכול הוא להחזיר לעצמו את בהירות האמונה שחסרה ממנו בעת שפסע פסיעה גסה בהשתדלותו בעניני העולם הזה.

ומתוך האור "שבת קודש"

כיצד מסוגלת אמירת "ויכולו" לכפרת עוונות

כל המתפלל בערב שבת ואומר: **"ויכולו"**, שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו: **"וסר עונך וחטאתך תכופר"** (שבת קיט.). הקשה הט"ז (בתחילת הילכות שבת), במה דברים אמורים? אם לא עשה תשובה, כיצד יכולה שמירת השבת להועיל לו למחילת עוונות, ואם עשה כבר תשובה בודאי מחלו לו, ולשם מה הוא זקוק לשמירת שבת שתכפר על עוונותיו? יש ליישב על פי באורו של ה"עיון יעקב", כי לכאורה קשה, מדוע מכפרים לו על חטאיו ומסירים לו את עוונותיו, הלא הקב"ה מלך, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (סנהדרין יט:)? אמנם מדברי רבא במסכת קידושין (לב.), אפשר ליישב הקושיא, ואלו הם דבריו: הקדוש ברוך הוא עלמא דיליה הוא (העולם שלו הוא), ותורה דיליה (והתורה שלו הוא), מחיל ליה ליקריה (מוחל לו על כבודו). כלומר, אף שמלך שמחל על כבודו און כבודו מחול, אבל הקב"ה, שהוא מלך העולם, והכל שלו וגם כבודו שלו, יכול למחול על כבודו. אדם האומר **"ויכולו"** מעיד על בריאת העולם ע"י הקב"ה, ומעיד שהכל שלו והכל הוא מאיתו, האם עבור איש כזה הקב"ה לא ימחול על כבודו? בודאי ימחול. כיון שכך יכולים המלאכים להודיע לו שמכפרים לו על חטאיו ומסירים את עוונותיו. לפי זה מיושבת קושיית הט"ז: האומר **"ויכולו"** וממליך את הקב"ה על העולם, גורם לכך שהקב"ה ימחול על כבודו וכך נמחלים לו עוונותיו

ליקוט הגרשוני

הלכה: לקדש לאחרים כשהוא אינו רוצה עדיין לקבל שבת.

כתב **המ"ב** (סימן רע"א סק"ה): כשאחד מוציא את חבריו צריך לכוין להוציאם. ובפסקי תשובות אות י כתב: ומצוי בזמננו באלו המקדשים עבור זקנים וחולים בבתי רפואה לסוגיהן, שבדעתם שלא לקבל שבת. כי ברצונם לשוב לביתם ברכבם, ומצינו בפוסקים לדון האם אריך לעשות כן, כי אפשר שאין יכולים להוציא ידי חובה כשהם בעצמם אין בכוונתם לקבל שבת בקידוש זה, ויום חול עדיין אצלם, וכיון שאין הכרע הדבר, אין להקל אלא בשעת הדחק ובאופן עראי ולא כמנהג קבוע.

פסקי תשובות חלק ג'

פתגם: אל תספר לי כמה קשה אתה עובד, סיפר לי מה כבר עשית.

ספר "שמחלה"

חקירה: דבר שאינו ברשותו

החפץ נחשב אינו ברשותו של הבעלים בגלל שהגזון קנאו בקנייני גזילה, או בגלל שהגזון הוא זה ששולט על החפץ, ולא הבעלים. (פרי משה גניבה וגזילה ד-ג)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: ברצותו מאריך וברצותו מקצר

בחור ישיבה קשיש, שלא נשא אשה מימיו, ראה פעם אחד מראשי הישיבות, שמסיים תפילת שמונה עשרה במהירות, ניגש אליו ושאלהו בנעימת תוכחה: מדוע מר מקצר כל כך בשמונה עשרה? השיב הראש הישיבה בבת שחוק: עד שאתה שואלני מדוע אני מקצר בשמונה עשרה, מוטב שאשאל אותך מדוע אתה מאריך בשמונה עשרה, בן שמונה עשרה לחופה.

ספר "חד וחלק" חלק ד'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, גילברט יפה בת מרים, דניאל בן רחל. לזיווג טוב לשלמה בן אסתר.

לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

מה בדיוק עושים בשבת? כיצד זוכים לקבל את קדושת השבת? עבודת השבת מורכבת משתי פעולות עיקריות. קודם כל מוכרחים לדעת שישנה שבת, "ראו כי ה' נתן לכם את השבת" (שמות טז, כט). אם לא יודעים שזו שבת, אם החתן לא יודע שהכלה נמצאת, לא יעזור כלום. לפני הכל צריכים להבין ולהאמין שזהו יום שאפשר לנצל אותו לגדלות ולקירבת ה' יותר מכל זמן אחר. ושנית, אחרי שידעו שזו שבת, העבודה המעשית היא: יצירת פרטיות בינינו לבין השי"ת, לשמור על השבת שתהיה מיוחדת לך ולהשי"ת. לכל יו"ט ישנה מצוה מיוחדת. לשבת ישנה מצוה עשה אחת, ולא אחת. המצוה של שבת היא "זכור את השבת" (שמות כ, ז), ולא "שמור את השבת" (דברים ה, יא), לא לחללו. המילה שבת היא מלשון שביתה. בששת ימי המעשה עשה הקב"ה את מלאכתו, וביום השביעי שבת, נח ממנה, מה פשר הדבר? האם הקב"ה היה, חלילה עייף, שהוצרך לנוח?

יתירה מזו, הרי בגמרא (מנחות כט:) מבואר, שהקב"ה ברא את העולם ע"י אמירת האותיות יו"ד וה"א. ע"י הה"א ברא את כל הבריאה, כל היקום, וע"י היו"ד ברא את העוה"ב. והרי אפילו אדם, אם היה אומר את האות ה"א יום שלם לא היה מתעייף, מהו אפוא עניינה של אותה מנוחה של הקב"ה אחר בריאת העולם? אלא, ששביתה אין פירושה מנוחה, כי אם הפסקה, ששה ימים ה' ברא עולם. ביום הראשון את השמים והארץ וכו'. בששת הימים הללו הקב"ה כביכול היה עסוק ביצירה ובריאה, ביום השביעי הקב"ה חזר לגדולתו שלו. כביכול הוא אומר: אני לא כאן חוזר לגדלות שלי. זהו שבת. ששה ימים אנו חיים בתוך העולם יוצאים לעסקים, עמלים להביא פרנסה וכו'. כמובן שגם מתפללים שלוש תפילות ביום, אבל סוף כל סוף התפילה היא הקדושה שבתוך העולם שלנו. בשבת קודש, אנחנו חוזרים לקדושתו של הקב"ה. כפי שהקב"ה עצר את הבריאה, וחזר לגדלות שלו, כך גם אנו עושים בשבת.

שבת היא כעין ימי ה"שבע ברכות" של חתן וכלה. בימים אלו לא עושים מלאכה, רק יום זה חיים יחד. בשבת קודש עלינו לחיות עם השי"ת. כיצד? ע"י שיושבים עמו בפרטיות ונזהרים שלא יהיו לנו עיניינים אחרים חוץ מקדושה, לחיות בביתו של הקב"ה, לאכול משולחנו, להבין שהבגדים שלובשים בשבת אלו בגדי כהונה. ואם זוכרים שזו שבת, כשחיים עם השבת, אין גדלות שא"א להגיע אליה עם השבת. "וברכתו מכל הימים, וקידשתו מכל הזמנים".

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

